

WORKSHOP “VERANDERKUNST”

Kunsten als reflectie en inspiratie voor veranderaars

Voor mensen die zich professioneel bezighouden met het tot stand brengen van veranderingen die hun inzichten verder willen ontwikkelen.

Workshop op aanvraag en op maat.

Veranderkunde en veranderkunst

Organisaties helpen veranderen is soms een lastige opgave, juist als het gaat om het veranderen van het handelen van managers en medewerkers.

Het is paradoxaal dat zich binnen en buiten organisaties allerlei veranderingen voordoen, en dat we zelf ook beseffen dat we veranderingen doormaken in gedrag, opvattingen of gedachten, maar dat het vaak moeilijk is veranderingen gericht en bewust tot stand te brengen.

De uitdaging voor professionele veranderaars en consultants is om te begrijpen wat nodig is om verandering te bewerkstelligen en te begrijpen hoe verandering in de praktijk aangepakt moet worden. De toegevoegde waarde van de veranderaar ligt erin dat veranderingen sneller en/of beter worden gerealiseerd dan wanneer hij of zij er niet bij betrokken was. Om die toegevoegde waarde te realiseren dient de veranderaar over het juiste instrumentarium van kennis, vaardigheden, inzicht en gevoel te beschikken. Ik onderscheid twee wegen om dat instrumentarium te ontwikkelen: de weg van de kunde en de weg van de kunst.

De weg van de kunde is die van model- en theorievorming en ontwikkeling van methoden en technieken, de professionele weg van kennisverwerving en competentieontwikkeling op basis van (wetenschappelijk) onderzoek en ‘best practices’. De weg van de kunst is die van het vermogen om voor anderen verborgen verbanden te zien, verschillende contexten te zien, inzicht, gevoel en intuïtie te ontwikkelen en daarnaar te handelen.

Voor hoogwaardige beroepsuitoefening zijn beide nodig zijn, zowel de gefundeerde kunde als de veel moeilijker grijpbare ‘kunst’. Zoals een goede dokter de geneeskunde beheerst, maar ook de geneeskunst.

Voor de kunde kunnen we te rade bij de (wetenschappelijke) literatuur en bij talloze opleidingen. Voor kunst bij mentoren en bij de kunsten – zonder het daartoe te beperken: de natuur, cultuur en kosmos, en dichterbij huis, onze naasten, zijn evenzeer inspirerend!

Ik heb zelf voor mijn professionele ontwikkeling veel gehad aan de literatuur, in het bijzonder de roman ‘Op zoek naar de Verloren Tijd’ (À la recherche du temps perdu) van Marcel Proust. ‘De Recherche’ bevat geen theorie. Wel observaties, overwegingen en overdenkingen over wat mensen beweegt, door de schrijver Simon Vestdijk als ‘filosofie’ getypeerd, maar juist geen ‘theorie’. De Recherche is letterlijk een ‘onderzoek’, maar in overdrachtelijke zin ook ‘zoektocht’ of ‘leertocht’. De impuls daarvoor vond Proust is een triviaal voorval: het soppen van een stukje madeleine in een lepeltje thee. Het gaf hem een plots geluksgevoel en zette hem aan om na te gaan waar dat mee te maken had. De zoektocht die volgt is de roman.

De weg van de veranderkunst is ook een zoek- en leertocht. De Recherche van Proust helpt daarbij omdat deze roman helpt nauwkeurig waar te nemen en de lezer confronteert met vragen over anderen en zichzelf. Dat was ook Proust’s bedoeling.

Hij schrijft, als hij bedenkt hoe groot de opgave is die hij zich gesteld heeft een boek te schrijven over het leven:

‘Ik dacht op een bescheidener manier aan mijn boek, en het zou zelfs onjuist zijn te zeggen dat ik dacht aan degenen die het lezen zouden, mijn lezers. Want zij zouden volgens mij niet mijn lezers zijn, maar lezers van zichzelf, mijn boek maar een soort vergrotende brillenglazen zijnde zoals die de opticien van Combray (een belangrijk plaatsje in de jeugd van de hoofdpersoon – AvdM) een koper voorhiel; mijn boek, waarmee ik hun een middel zou verschaffen om in zichzelf te lezen.’

In de workshop wil ik de deelnemers graag de bril van Proust, en van anderen zoals Mark Doty, voorhouden.

Workshop programma

(één of twee dagdelen, in onderling overleg in te vullen)

- **Inleiding**
 - Lecturette; Veranderkunde en veranderkunst: het verschil tussen deskundigheid en meesterschap
 - Wat inspireert mij in Proust met betrekking tot verandering?
- **Werken met thema’s van Proust en overige kunsten, bij voorbeeld**
 - Verschillende kanten aan verandering (n.a.v. het werk van Proust)
 - In subgroepen verkennen
 - Het belang van waarneming:
 - How to take your time ? (videoclip)
 - Voorgrond en achtergrond: ontmoeting op een soirée (tekst + bespreking)
 - Zien met de ogen van de geest: Proust aan het woord
 - How to open your eyes? (video fragment): schilderkunst
 - Persoonswaarneming
 - “Rachel” (tekst + bespreking)
 - Wie is Baron de Charlus? (tekst + gezamenlijke reflectie)
 - Tijdsperspectieven bij verandering
 - chronologische tijd, gebeurtenis-tijd en beleefde tijd.
- **Gezamenlijke slotreflectie**

Wat vonden eerdere deelnemers van deze workshop?

De workshop van één dagdeel is in 2010 gegeven aan een community of practice van ervaren (interne en externe) consultants. Enkele deelnemers vonden de inleiding over veranderkunde en veranderkunst te lang- dat is inmiddels aangepast.

Alle deelnemers vonden de workshop onderhoudend, afwisselend en verruimend.

Opmerkingen: “De workshop helpt je om nauwkeurig en kritisch te blijven in je vak.”

“De verschillende kanten aan verandering neem ik zeker mee.”

“Ik heb genoten van de mengeling tussen Zomergasten en werkcollege.”

“Hier kun je wel twee dagen mee vullen, ik vond het geweldig!”

Belangstelling?

Neem contact op per e-mail ad@vandermadeconsulting.nl of telefoon (020) 638 1238.